

УДК 349.6(477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.01.58>

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В ОХОРОНІ ДОВКІЛЛЯ

Ільків Н.В.,

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри господарсько-правових дисциплін

Львівський державний університет

внутрішніх справ

ORCID: 0000-0002-3182-8391

Ільків Н.В. Стан та перспективи правового регулювання діджиталізації участі громадськості в охороні довкілля.

Статтю присвячено дослідженню стану правового забезпечення діджиталізації участі громадськості у процесі прийняття екологічно значимих рішень в Україні. Акцентовано увагу на значному потенціалі цифрових технологій для забезпечення екологічної безпеки та сталого суспільного розвитку. Вказано, що діджиталізація відносин у галузі екології в Україні впливає на визначення основних напрямів національної екологічної політики. Повоєнне відновлення та розвиток економіки потребуватимуть інтеграції до планів, програм та інших документів державного планування, що пов'язані з відновленням держави, діджиталізованого екологічного блоку. Це актуалізує наукові дослідження правових засад участі громадськості у процедурах стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля.

Здійснено системний аналіз правових норм, які є основою цифровізації стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля, визначено проблеми законодавчого врегулювання відносин у вказаній сфері.

Загалом відзначаючи важливість широкого залучення громадськості до процесу прийняття екологічно значимих рішень як запоруку збалансованості, так і ефективності прийняття рішень та подальшого узгодженого їх впровадження у практику, вказуючи на позитивні новації, зроблено висновок про необхідність продовжити роботу над вдосконаленням процедури стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля.

Підсумовано, що діджиталізація як одна із визначальних тенденцій розвитку людської цивілізації, формуючи інклюзивне суспільство і створюючи умови для кращих механізмів управління, розширює доступ громадськості до екологічної сфери, підвищує якість довкілля та спектр публічних послуг, розширює способи співпраці громадянського суспільства з суб'єктами владних повноважень та бізнесу, а також створює можливості у реалізації екологічних прав та задоволенні екологічних потреб громадян.

Ключові слова: цифровізація екологічних відносин, ЕкоСистема, Єдиний державний реєстр з оцінки впливу на довкілля, Єдиний реєстр стратегічної екологічної оцінки.

Ilkiv N.V. State and prospects of legal regulation of digitalization of public participation in environmental protection.

Current issues of legal support for digitization of public participation in the process of making environmentally significant decisions in Ukraine are explored in the article. The significant potential of digital technologies to ensure environmental security and sustainable social development is emphasized. Digitization of relations in the field of ecology in Ukraine affects the determination of the main directions of the national environmental policy. Post-war recovery and development of the economy will require integration into the plans, programs and other documents of the state planning of the ecological block. This is connected with the restoration of the state. This actualizes scientific research on the legal basis of public participation in strategic environmental assessment and environmental impact assessment procedures.

Systematic analysis of legal norms, which are the basis of digitalization of strategic environmental assessment and environmental impact assessment, is carried out in the article. The problems of legislative regulation of relations in the specified sphere are defined.

The author notes the importance of broad public involvement in the process of making ecologically significant decisions, which is a guarantee of balance, and the effectiveness of decision-making and their further coordinated implementation in practice. Positive innovations are indicated. It is necessary to continue work on improving the procedure of strategic environmental assessment and environmental impact assessment, the conclusion is drawn.

Digitization, as one of the defining trends in the development of human civilization, forms an inclusive society and creates conditions for better management mechanisms, expands public

access to the environmental sphere, increases the quality of the environment and the range of public services, expands the ways of cooperation of civil society with subjects of power and business, and also creates opportunities in the implementation of environmental rights and satisfaction of the environmental needs of citizens.

Key words: digitization of environmental relations, EcoSystem, Unified State Register of Environmental Impact Assessment, Unified Register of Strategic Environmental Assessment.

Постановка проблеми. Війна в Україні дестабілізувала усі суспільні сфери, загальмувала розпочаті реформи у галузі економіки, екології та соціальній сфері. Однак, стрімкі темпи розвитку цифрових технологій зумовлюють впровадження інноваційних рішень у різні сфери суспільного життя. Значним є потенціал цифрових технологій для забезпечення екологічної безпеки та сталого суспільного розвитку. Повоєнне відновлення та розвиток економіки потребуватимуть інтеграції до планів, програм та інших документів державного планування, що пов'язані з відновленням держави, діджиталізованого екологічного блоку. На державницькому рівні це вимагає ретельного підходу до формулювання стратегічних векторів національної екологічної політики, що формується в Україні з урахуванням нових воєнних реалій, на виконання міжнародних та євроінтеграційних зобов'язань України з огляду на офіційно заявлене Україною прагнення долучитися до Європейського зеленого курсу й отримання у червні 2022 року статусу кандидата на членство в ЄС. Тож розпочатий у довоєнний час процес цифровізації екологічних відносин не втратив своєї важливості та актуальності під час дії воєнного стану в Україні, а прийняття протягом 2022-2023 років законодавчих змін актуалізують проведення наукових досліджень правових засад цифрового екологічного врядування.

Метою статті є системний аналіз правових засад цифровізації участі громадськості в охороні довкілля та визначення перспектив розвитку законодавства, що забезпечувало б гарантії захисту прав громадян при їх реалізації.

Стан опрацювання проблематики. Наукові дослідження цифровізації окремих видів відносин у галузі охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки відображені у працях провідних українських науковців, зокрема, О.М. Вінник, А.П. Гетьмана, П.Ф. Кулинич, Н.Р. Малишевої, С.М. Романко та ін. Значна увага приділялась також і основним формам участі громадськості у прийнятті рішень, що впливають на стан довкілля, зокрема такими науковцями як О. Андрусевич, С. Калиновський, Г. Мороз, Е. Позняк, Т. Третяк та ін. Проте у сучасних умовах

потребує окремого дослідження стан та перспективи розвитку правового забезпечення цифровізації участі громадськості в охороні довкілля.

Виклад основного матеріалу. Діджиталізація екологічних відносин передбачає впровадження цифрових технологій та інновацій для оптимізації управління у галузі екології шляхом підвищення ефективності заходів з охорони навколишнього природного середовища, природокористування та забезпечення екологічної безпеки. Вона охоплює використання різноманітних цифрових інструментів та технологій, штучного інтелекту для моніторингу і збору даних про різні аспекти довкілля, здійснення аналізу та прогнозування для обробки великих обсягів інформації та прогнозування тенденцій у сфері змін клімату та екосистем, для створення електронних систем для ефективного управління та моніторингу поводження з відходами, використання мережі підключених пристроїв для взаємодії та обміну інформацією між об'єктами довкілля, що дозволяє ефективно управляти ресурсами, використання технологій у сфері зелених енергій для підтримки відновлюваних джерел енергії та енергоефективності, використання цифрових технологій, таких як блокчейн. Тож трактувати діджиталізацію екологічних відносин лише буквально як оцифрування, тобто суто як переведення значного масиву інформації про природні ресурси, про суб'єкти та об'єкти впливу на довкілля, ін. з паперової в електронну форму, є надто спрощеним.

Діджиталізація відносин у галузі екології в Україні набула значних обертів, що, у свою чергу, впливає на визначення основних напрямів національної екологічної політики. Однак, у переліку основних принципів охорони навколишнього природного середовища, що закріплені в основоположному акті екологічного законодавства – Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища» – діджиталізація чи цифровізація не визначається. Відсутня вказівка на них як напрям екологічної політики і в «Основних засадах (Стратегії) державної екологічної політики на період до 2030 року», що затверджені Законом України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII, хоча вже на першому етапі реалізації державної екологічної політики (до 2025 року) очікуваним результатом й передбачається стабілізація екологічної ситуації шляхом удосконалення систем екологічного обліку та контролю, впровадження електронного урядування, інформатизації сфери охорони навколишнього природного середовища та природокористування усіх рівнів. При тому слід зауважити, що ще у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки (далі - Концепція) та затвердженому плані заходів щодо її реалізації, схваленому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня

2018 р. № 67-р, серед першочергових були визначені зокрема такі ініціативи у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки як створення електронних реєстрів природних ресурсів задля забезпечення державних установ та громадян інформацією під час обговорення і прийняття рішень щодо управління використанням природних ресурсів; створення аналітичної системи, що інтегрується в європейську онлайн-систему спільної екологічної інфраструктури для аналізу тенденцій до змін біорізноманіття, забруднення навколишнього природного середовища, розвитку екосистем, а також для планування заходів щодо запобігання шкідливим змінам; стимулювання створення громадськістю й бізнесом цифрових мобільних додатків екологічного «патрулювання» природних ресурсів, що надавало б з можливість оповіщення правоохоронних органів про протиправну поведінку.

Тож такі загальні стратегічні пріоритети, повинні бути розвинуті у конкретних регулюючих нормах, в яких би визначались ті сфери екологічних відносин, що підлягають першочерговій цифровізації.

Як слушно зауважують експерти, недостатніми є лише зусилля для посилення та імплементації законів, що захищають довкілля, а також притягнення до відповідальності винних за шкоду, нанесену у зв'язку зі збройними конфліктами, а необхідні сильні державні інституції та ефективні правові норми, відповідальне лідерство, що підкріплене науково обґрунтованими рішеннями, які б реально захищали екосистеми. [1, с. 8]

Для формування правових засад цифровізації екологічних відносин визначальною є необхідність використання цифрових технологій для створення умов для загальної доступності екологічної інформації та підвищення екологічної свідомості. Цифровізація екологічної інформованості є водночас гарантією конституційного права громадян на доступ до екологічної інформації. Та як наслідок - діджиталізація участі громадян в процесі прийняття рішень в галузі екології, що полягає у представленні пропозицій та зауважень, ініціатив, тобто цифрова екологічна демократія.

Нагальні виклики, що виникли внаслідок повномасштабного збройного воєнного російського вторгнення, пов'язані з посиленням негативного впливу на довкілля, спонукали застосування заходів з розширення участі громадськості у прийнятті екологічно значимих рішень.

Як відмічають А.К.Соколова та М.К.Черкашина, на сьогодні держава володіє багатьма інструментами, які допомагають реалізувати її діяльність в екологічній політиці, зокрема, такими основними засобами називають і встановлення нормативних приписів у вигляді примусів та за-

борон, які є науково обґрунтованими обмеженнями щодо використання природних ресурсів з метою охорони та відтворення останніх, і здійснення комплексного моніторингу стану довкілля; і нагляд та контроль у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. [2, с. 124] Але важливим є формування таких правових норм, які б забезпечили створення умов для прозорості та доступної участі громадськості в прийнятті рішень, що можуть вплинути на стан довкілля. Це, у свою чергу, сприятиме прийняттю ефективних управлінських рішень у галузі екології, а також створить можливості у реалізації екологічних прав та задоволенні екологічних потреб громадян, але, що важливо розширить способи співпраці громадянського суспільства з суб'єктами владних повноважень та бізнесу. Важливу роль для досягнення цієї цілі відіграє саме цифровізація.

У програмі «Відбудова чистого та захищеного середовища», що передбачена у проєкті Плану відновлення України, представленому урядом України на Міжнародній конференції з питань відновлення України «Ukraine Recovery Conference» (Лугано (Швейцарія), 4-5 липня 2022 р.), одним з основних завдань, що мають бути здійснені для подолання неефективності державного управління у сфері охорони довкілля та природокористування, визначено цифровізацію природоохоронної галузі, і серед списку проєктів, що покликані забезпечити досягнення європейських стандартів державного управління у галузі охорони довкілля, визначені такі як впровадження Єдиної екологічної платформи «ЕкоСистема», удосконалення процедур оцінки впливу на довкілля (далі - ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (далі - СЕО). [3, с. 57-68]

Тож з метою надання адміністративних та інших публічних послуг у галузі охорони навколишнього природного середовища створена і успішно функціонує загальнодержавна екологічна автоматизована інформаційно-аналітична система забезпечення прийняття управлінських рішень та доступу до екологічної інформації та її мережа - Єдина екологічна платформа «ЕкоСистема», що постійно вдосконалюється, та на сьогодні містить 21 активну послугу та ще 11 знаходяться у розробці. За даними, що розміщені на офіційній сторінці платформи, вже було оформлено через ЕкоСистему понад 54800 документів у сфері захисту довкілля. Серед найпопулярніших послуг, що можна отримати на платформі: СЕО документів державного планування - 992; договір про надання послуг з проведення громадського обговорення в процесі здійснення ОВД - 424. [4]

З метою забезпечення доступу громадськості до прийняття екологічно значимих рішень з ви-

користанням цифрових технологій були схвалені відповідні законодавчі зміни.

Так, прийнятий 3 листопада 2022 року Закон № 2717-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки», що спрямований на вдосконалення процедури CEO, забезпечення її відкритості та прозорості, доступу громадськості до неї, заклав основи для створення відкритого цифрового інструменту - Єдиного реєстру CEO (ст. 9-1), порядок ведення якого регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 2 травня 2023 р. № 430.

Законодавчими нововведеннями, що відображають основні принципи, зафіксовані у ст. 6 Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля, щодо надання можливості органам влади та громадськості ознайомлюватись та надавати свої пропозиції «щодо проектів планів або програм та щодо супровідного екологічного звіту перед затвердженням плану або програми або їх поданням на проходження законодавчої процедури», стали норми ч. 4 ст. 12 Закону про CEO, в яких визначаються такі форми оприлюднення інформації про CEO для забезпечення можливості участі громадськості у процедурі CEO (повідомлення про оприлюднення заяви про визначення обсягу CEO, проекту документа державного планування та звіту про CEO) як розміщення на офіційному веб-сайті замовника, а у сільських населених пунктах - також не менш як у трьох публічних місцях (на дошках оголошень органів місцевого самоврядування, об'єктів соціально-культурного призначення, на стаціонарно обладнаних зупинках маршрутних транспортних засобів, у місцях, визначених та обладнаних органами місцевого самоврядування, та в інших місцях масового перебування населення), та внесення до Єдиного реєстру CEO. Відзначаючи прогресивність таких новацій, все ж потрібно врахувати, що, по-перше, навіть у сучасний цифровий час українське суспільство не стовідсотково користується цифровими технологіями, а умови для участі в екологічному управлінні повинні бути забезпечені для усіх на рівних засадах, та й моніторингом офіційних веб-сайтів органів влади займається лише невелика частина населення, тож для забезпечення поінформованості більшої кількості населення все ж слід передбачити додаткові форми оповіщення про початок процедури CEO, по-друге, зважаючи на характер та обсяг інформації, що вміщує повідомлення про оприлюднення проекту документа державного планування та звіту про CEO, ознайомлення з нею зі стенду у громадському місці, як-то зупинка громадського транспорту, не є зручним. Оскільки мета цифровізації у полегшенні доступу, а не у звуженні

можливостей громадян, то попри сучасні способи інформування доцільним є закріплення в якості форми оприлюднення друковані медіа.

У част. 7 ст. 12 Закону про CEO врегульовано питання подання громадськістю замовнику зауважень і пропозицій до проекту документа державного планування та звіту про CEO. Так, зазначається, що усі ці зауваження і пропозиції, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду замовником і вносяться ним до Єдиного реєстру CEO. Аналіз цього положення вказує, що механізм контролю за врахуванням усіх поданих звернень потребує додаткового врегулювання.

Викликає зауваження також альтернативність у підході щодо подачі зауважень і пропозицій – «не виключається можливість проведення в порядку, передбаченому законодавством, громадських слухань, будь-яких інших форм публічного громадського обговорення проекту документа державного планування та звіту про CEO» (част. 8 ст. 12 Закону про CEO). При такій законодавчій лояльності ймовірність проведення громадських слухань низька, зважаючи на відсутність імперативної вказівки для заявника та законодавчо обов'язкових важелів впливу для громадськості.

Важливими є законодавчі положення, що гарантують обов'язковість врахування зауважень та пропозицій громадськості шляхом відображення у Єдиному реєстрі CEO довідки про громадське обговорення, в якій підсумовуються отримані зауваження і пропозиції та зазначається, яким чином у документі державного планування та звіту про CEO враховані зауваження і пропозиції. Об'єктивність та повноту розгляду зауважень покликана забезпечити норма щодо таких додатків до довідки як протокол громадських слухань (у разі проведення) та отримані письмові зауваження і пропозиції. Однак сумнівною є об'єктивність такої довідки, оскільки готується вона замовником, тобто безпосередньо органом виконавчої влади або органом місцевого самоврядування, які є відповідальними за розроблення документів державного планування та здійснюють загальне керівництво і контроль за їх виконанням.

Широке залучення громадськості до CEO є важливою запорукою як збалансованості, так і ефективності прийняття рішень та подальшого узгодженого їх впровадження у практику, але відзначаючи позитивні новації, слід продовжити роботу над вдосконаленням процедури CEO.

Важливим правовим явищем стало набрання чинності 29 грудня 2023 р. Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення та цифровізації процедури оцінки впливу на довкілля» від 13 липня 2023 р. № 3227-IX. Прийняття цього акту фактично ознаменувало перший від часу прийняття Закону про

ОВД системний його перегляд. У пояснювальній записці до законопроекту про ОВД було зазначено, що він розроблений для вдосконалення норм чинного Закону України «Про ОВД» у зв'язку з необхідністю впровадження принципів цифровізації дозвольної процедури, а також з метою скорочення строків здійснення процедури ОВД та зменшення дискреційних повноважень органу при прийнятті рішень у рамках процедури.

Виходячи із заявленої цілі, важливим є виокремлення заходів щодо підвищення рівня цифровізації процедури ОВД, зокрема, т.зв. підписка у Єдиному реєстрі з ОВД для адресного інформування про оприлюднення в ньому інформації та документів, початок комунікації (інформування про намір провадити плановану діяльність та ОВД) між суб'єктом господарювання та уповноваженим територіальним органом відбувається шляхом заповнення форми повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає ОВД, засобами Єдиного реєстру з ОВД, а також засобами інших інформаційних, електронних комунікаційних, інформаційно-комунікаційних систем; подання звіту з ОВД суб'єктом господарювання здійснює в електронній формі; запровадження електронних форм документів (повідомлення, оголошення), які підлягають заповненню безпосередньо через кабінет користувача Реєстру ОВД.

Але аналіз внесених змін до Закону про ОВД вказує, що насправді вони є значно істотнішими. Слід відзначити, що зміни торкнулися визначення сфер застосування ОВД, питання проведення консультацій з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо ОВД та врахування результатів таких консультацій при прийнятті рішення щодо можливості здійснення планованої діяльності.

Як слушно підкреслює У.В.Антонюк, ОВД є відзеркаленням європейської моделі захисту екологічних прав, і центральне місце в ній займають саме представники екологічно зацікавленої громадськості з метою вивчення громадської думки щодо планованої діяльності та її можливих екологічних ризиків у перспективі.[5, с. 53] Власне цей аспект, попри те що не був задекларований законодавцем у пояснювальній записці, отримав окреме регулювання у новому законі.

Серед положень, що спрямовані на гарантування можливостей участі громадськості у процедурі ОВД, можна виокремити декілька груп.

1. Розширення переліку способів інформування громадськості у процедурі ОВД: 1) розміщення на веб-сайті Єдиного реєстру з ОВД, 2) адресної розсилки, 3) оприлюднення на офіційних веб-сайтах районних державних адміністрацій та на офіційних веб-сайтах, 4) оприлюднення на дошках оголошень органів місцевого самоврядування територіальних громад, що можуть зазна-

ти впливу планованої діяльності (шляхом розміщення не менше ніж в трьох публічних місцях на території, де планується провадити плановану діяльність, та в усіх населених пунктах, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, 5) опублікування в друкованих медіа, визначених суб'єктом господарювання, територія розповсюдження яких охоплює адміністративно-територіальні одиниці, які можуть зазнати впливу планованої діяльності), 6) розміщення звіту з ОВД та іншої наданої суб'єктом господарювання документації щодо планованої діяльності протягом усього строку громадського обговорення у місцях, доступних для громадськості у приміщеннях уповноваженого органу, органів місцевого самоврядування територіальних громад, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, у приміщенні суб'єкта господарювання та, додатково, розміщення в інших загальнодоступних місцях, визначених суб'єктом господарювання, 7) Районні державні адміністрації та органи місцевого самоврядування можуть додатково оприлюднювати документи та інформацію, в інший спосіб, що разом з іншими способами інформування гарантуватиме доведення інформації до відома мешканців відповідних адміністративно-територіальних одиниць.

2. Визначення способів надання доступу громадськості до звітів з ОВД та іншої наданої суб'єктом господарювання документації щодо планованої діяльності: розміщення фізичних копій документації з ОВД протягом усього строку громадського обговорення 1) у місцях, доступних для громадськості у приміщеннях уповноваженого органу, органів місцевого самоврядування територіальних громад, які можуть зазнати впливу планованої діяльності, 2) у приміщенні суб'єкта господарювання та, 3) додатково, розміщення в інших загальнодоступних місцях, визначених суб'єктом господарювання. Громадськості надається можливість робити копії (фотокопії) та виписки із зазначеної документації, а також можливість ознайомлення з інформацією за місцем розміщення.

Закон передбачає і механізм отримання таких копій – «Суб'єкт господарювання безоплатно надає запитувачу друковані копії звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої документації протягом двох днів з дня отримання від громадськості відповідного письмового запиту» (част.9 ст.4). Однак окремі положення викликають зауваження, зокрема, норма, що пов'язує момент фізичного розміщення документації з ОВД метою ознайомлення громадськості з наявністю запиту громадськості. Так, погоджуючись з експертами МБФ «Екологія. Право. Людина», положення є вкрай невдалим. Ними слушно зауважується, про незрозумілість запиту, про який тут йде мова – запит на ознайомлення із звітом з ОВД чи запит

на виготовлення копії для подальшого ознайомлення; одержувач такого запиту (відповідний орган публічної влади чи суб'єкт господарювання), строк розгляду, платність чи безоплатність виготовлення копій. Усі ці питання на практиці вилиються у неоднозначне її трактування, різне правозастосування і як наслідок – порушення прав громадськості.[6, с. 3]

3. Запровадження можливості подання зауважень і пропозицій громадськості як в письмовій, так і електронній формі засобами Єдиного реєстру з ОВД, із застосуванням інших засобів електронних комунікацій або засобів інших державних веб-порталів електронних послуг) та усно під час громадських слухань із занесенням до протоколу громадських слухань.

4. Запровадження можливості проведення громадських слухань як форми громадського обговорення у режимі відеоконференції. Застосування такого режиму визначається кількістю осіб, які зареєструвалися для участі в громадських слуханнях (менше десяти осіб) та як тимчасове обмеження на час дії воєнного стану. Дискусійною є норма щодо кількісного визначника режиму, адже така умова може стати «процедурним фільтром», який дозволять не проводити громадські слухання у тих випадках, коли інтерес громадськості повністю відсутній, (інтерес вже однієї особи, виражений у формі реєстрації на громадські слухання, є достатнім індикатором наявності громадського інтересу для призначення таких слухань) та водночас може приводити до зловживань з боку органу, який здійснює ОВД, та явно не буде сприяти широкому громадському обговоренню, особливо в громадах, що не є особливо прогресивними в плані діджиталізації, з додачею матеріального (рівень техніки для підключення) та психологічного фактору («відсутність страху перед камерою»).[6, с. 4]

Завданням держави в умовах воєнного стану є забезпечити такий режим надання доступу громадськості до документації з ОВД та CEO, щоб запобігти обмеженню її прав і можливостей, не допустити порушення міжнародних зобов'язань, оскільки CEO та ОВД є важливою формою участі громадськості при прийнятті екологічно значимих рішень, та гарантією забезпечення екологічних прав громадян. Але зважаючи на продовження воєнної агресії, важливо, при цьому слід

раціонально підійти до організації процедури, щоб не нашкодити інтересам держави та національній безпеці.

Висновки. Враховуючи проведене дослідження, можна підсумувати, що діджиталізація як одна із визначальних тенденцій розвитку людської цивілізації, формуючи інклюзивне суспільство і створюючи умови для кращих механізмів управління, розширює доступ громадськості до екологічної сфери, підвищує якість довкілля та спектр публічних послуг, розширює способи співпраці громадянського суспільства з суб'єктами владних повноважень та бізнесу, а також створює можливості у реалізації екологічних прав та задоволенні екологічних потреб громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Планування відновлення довкілля: Аналітична записка МБО «ЕПЛ». 2022. 55 с. URL: <http://epl.org.ua/eco-analytics/planuvannya-vidnovlennya-dovkilliya/>.
2. Соколова А.К., Черкашина М.К. Актуальні питання державної політики України у галузі раціонального природокористування. *Актуальні проблеми земельного, аграрного та екологічного права в умовах сучасних викликів і загроз* : матеріали круглого столу (Харків, 12 трав. 2023 р.). Харків : Право, 2023. С.123-128.
3. Проект Плану відновлення України Матеріали робочої групи «Екологічна безпека». Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Липень 2022. 108 с. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/environmental-safety-assembly.pdf>.
4. ЕкоСистема: Єдина екологічна платформа. URL: <https://eco.gov.ua/news/cherez-ekosystemu-ukraintsi-vzhe-oformylyponad-54-800-dokumentiv-u-sferizakhystu-dovkillia>.
5. Антонюк У.В. Правове регулювання оцінки впливу на довкілля в Україні. *Science Review*. 2018. № 6(13), Vol.2. С. 51-55.
6. Вдосконалення ОВД: позиційний документ, підготовлений ЕПЛ. 5 с. URL: https://epl.org.ua/wp-content/uploads/2023/02/VDOSKONALENNYA-OVD_21-02-2023.pdf.